

4. Dostosowanie warunków i form egzaminu do indywidualnych potrzeb uczniów (słuchaczy) ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

1. Zasady i możliwe sposoby dostosowania warunków i form egzaminu do indywidualnych potrzeb uczniów (słuchaczy) ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi są wymienione w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu dostosowania warunków i form przeprowadzania w roku szkolnym 2014/2015 sprawdzianu i egzaminu gimnazjalnego do potrzeb uczniów (słuchaczy) ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym*, opublikowanym na stronie internetowej CKE.
2. Za dostosowanie warunków i form przeprowadzania egzaminu do potrzeb uczniów (słuchaczy) odpowiada przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego, którym jest dyrektor szkoły.
3. Dyrektor szkoły zobowiązany jest do zapoznania rodziców (prawnych opiekunów) uczniów lub słuchaczy z możliwymi dostosowaniami warunków i form egzaminu nie później niż do **30 września 2014 r.**
4. Sposób lub sposoby dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi wskazuje rada pedagogiczna, wybierając spośród możliwych sposobów dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu wyliczonych w Tabeli 1. *Komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej*, o którym mowa w pkt 1. powyżej (**Załącznik nr 13**).
5. Opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, przedkłada się dyrektorowi szkoły w terminie do **15 października 2014 r.** W przypadkach losowych dokumenty uprawniające do dostosowania warunków lub form egzaminu rodzice (prawni opiekunowie) mogą przedstawić w terminie późniejszym, niezwłocznie po ich otrzymaniu.
6. W przypadku uczniów (słuchaczy) przystępujących do egzaminu opinia uprawnionej poradni psychologiczno-pedagogicznej, na podstawie której uczniowie (słuchacze) ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się mają prawo przystąpić do egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia (słuchacza), powinna być wydana nie wcześniej niż po ukończeniu trzeciej klasy szkoły podstawowej (§ 6a ust. 1, ust. 2 rozporządzenia).
7. Do **24 listopada 2014 r.** dyrektor jako przewodniczący zespołu egzaminacyjnego informuje na piśmie (**Załącznik nr 13**) słuchacza lub rodziców (prawnych opiekunów) ucznia o dostosowaniu warunków i form przeprowadzania egzaminu do jego dysfunkcji. Słuchacz lub rodzice (prawni opiekunowie) ucznia składają oświadczenie o skorzystaniu lub rezygnacji z przyznaných słuchaczowi/uczniowi dostosowań (również w **Załączniku nr 13**) do **28 listopada 2014 r.**
8. Dla zdających, stosownie do ich potrzeb, przygotowuje się zróżnicowane w formie arkusze egzaminacyjne (poszczególne arkusze mogą być przygotowane w kilku wersjach):

Tabela 2.

Odbiorca	Symbol zestawu egzaminacyjnego*	Arkusz	
		czcionka	treść
uczeń bez dysfunkcji uczeń z dysleksją rozwojową	GH-H1-... GH-P1-... GM-P1-... GM-M1-... G**-P1-... G**-R1-...	Times New Roman 12 pkt	standardowa
uczeń z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	GH-H2-... GH-P2-... GM-P2-... GM-M2-... G**-P2-... G**-R2-...	Times New Roman 12 pkt	dostosowana
uczeń słabowidzący	GH-H4-... GH-P4-... GM-P4-... GM-M4-... G**-P4-... G**-R4-...	Arial 16 pkt	dostosowana

uczeń słabowidzący	GH-H5-... GH-P5-... GM-P5-... GM-M5-... G*-P5-... G**-R5-...	Arial 24 pkt	dostosowana
uczeń niewidomy	GH-H6-... GH-P6-... GM-P6-... GM-M6-... G*-P6-... G**-R6-...	druk w piśmie Braille'a wraz z czarnodrukiem****	dostosowana
uczeń niesłyszący / słabosłyszący	GH-H7-... GH-P7-... GM-P7-... GM-M7-... G*-P7-... G**-R7-...	Times New Roman 12 pkt	dostosowana
uczeń z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	GH-H8-... GH-P8-... GM-P8-... GM-M8-... G*-P8-... G**-R8-...	Times New Roman 14 pkt	dostosowana
uczeń bez dysfunkcji / uczeń z dysleksją rozwojową , przystępujący do egzaminu w języku mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym	GH-H****1-... GM-P****1-... GM-M****1-...	Times New Roman 12 pkt	standardowa przetłumaczona
uczeń z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera , przystępujący do egzaminu w języku mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym	GH-H****2-... GM-P****2-... GM-M****2-...	Times New Roman 12 pkt	dostosowana przetłumaczona
uczeń słabowidzący / niewidomy , przystępujący do egzaminu w języku mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym	GH-H****4/5/6-... GM-P****4/5/6-... GM-M****4/5/6-...	odpowiednio: 4: Arial 16 pkt / 5: Arial 24 pkt / 6: druk w piśmie Braille'a i czarnodruk****	dostosowana przetłumaczona
uczeń niesłyszący / słabosłyszący , przystępujący do egzaminu w języku mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym	GH-H****7-... GM-P****7-... GM-M****7-...	Times New Roman 12 pkt	dostosowana przetłumaczona
uczeń z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim , przystępujący do egzaminu w języku mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym	GH-H****8-... GM-P****8-... GM-M****8-...	Times New Roman 14 pkt	dostosowana przetłumaczona

* Wyjaśnienie oznaczeń: **GH-H**: część humanistyczna, arkusz z zakresu historii i wiedzy o społeczeństwie; **GH-P**: część humanistyczna, arkusz z zakresu języka polskiego; **GM-P**: część matematyczno-przyrodnicza, arkusz z zakresu przedmiotów przyrodniczych; **GM-M**: część matematyczno-przyrodnicza, arkusz z zakresu matematyki; **G*-P**: część z języka obcego nowożytnego, arkusz na poziomie podstawowym; **G**-R**: część z języka obcego nowożytnego, arkusz na poziomie rozszerzonym.

** A – język angielski, F – język francuski, E – język hiszpański, N – język niemiecki, R – język rosyjski, U – język ukraiński, W – język włoski.

*** Część pierwsza (za wyjątkiem arkusza z języka polskiego) i część druga egzaminu gimnazjalnego w języku danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym: B – język białoruski, H – język hebrajski, K – język kaszubski, L – język litewski, Z – język łemkowski, N – język niemiecki, S – język słowacki, U – język ukraiński.

**** Dla nauczyciela wspomagającego ucznia w czytaniu i/lub pisaniu.

9. Przewodniczący szkolnego zespołu egzaminacyjnego w terminie ustalonym przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej, ale **nie później niż do 30 listopada 2014 r.**, jest zobowiązany przekazać w formie elektronicznej dyrektorowi właściwej terytorialnie okręgowej komisji egzaminacyjnej listę uczniów (słuchaczy), o której mowa w **Rozdziale 3 pkt 5.**, zawierającą m.in. informację o specyficznych trudnościach w uczeniu się i rodzajach arkuszy egzaminacyjnych dla poszczególnych uczniów (słuchaczy). W przypadkach losowych lub zdrowotnych zamówienie na arkusze egzaminacyjne o treści dostosowanej do dysfunkcji może zostać zmienione w terminie późniejszym, niezwłocznie po zaistnieniu okoliczności będących podstawą dostosowania.
10. Dyrektor szkoły, w sposób określony przez dyrektora komisji okręgowej, informuje na piśmie w terminie do **31 grudnia 2014 r.** dyrektora komisji okręgowej o liczbie poszczególnych rodzajów arkuszy egzaminacyjnych (tj. symbol arkusza – liczba arkuszy) oraz arkuszach przeznaczonych dla nauczycieli wspomagających (nie dotyczy arkuszy dla uczniów niewidomych, którzy oprócz arkusza w piśmie Braille'a otrzymują także czarnodruk).
11. Członkowie zespołu nadzorującego egzamin dla uczniów (słuchaczy) uprawnionych do dostosowania warunków i form egzaminu przed egzaminem zapoznają się z warunkami i formami przeprowadzania egzaminu dla tych uczniów (słuchaczy) i nadzorują egzamin zgodnie z ustaleniami, a w szczególności:
  - a) odpowiednio dostosowują czas trwania poszczególnych zakresów/poziomów egzaminu
  - b) w oddzielnej sali nauczyciel – wyznaczony przez przewodniczącego szkolnego zespołu egzaminacyjnego spośród członków zespołu nadzorującego z danej sali – wspomaga ucznia (słuchacza) w czytaniu i/lub pisaniu (odręcznym lub przy pomocy komputera), w przypadku uczniów, dla których rada pedagogiczna wskazała taki sposób dostosowania na podstawie odpowiednich dokumentów, o których mowa w punkcie 9. *Komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 29 sierpnia 2014 r.*
  - c) w przypadku uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, przystępujących do danego zakresu/poziomu odpowiedniej części egzaminu w oddzielnej sali, wyznaczony członek zespołu nadzorującego, przed przystąpieniem ucznia lub uczniów do pracy, odczytuje jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 słów lub więcej, stanowiące podstawę zadań części humanistycznej egzaminu (możliwe tylko wtedy, gdy **głęboka dysleksja** znacznie utrudnia samodzielne czytanie i zrozumienie dłuższego tekstu lub wtedy, kiedy poważne trudności w samodzielnym czytaniu i rozumieniu dłuższego tekstu zostały wskazane w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej). Informacja o tym, czy arkusz zawiera teksty liczące po 250 słów lub więcej, będzie zamieszczona na stronie tytułowej arkusza.
12. W przypadku gdy uczeń korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego, który **zapisuje odpowiedzi ucznia, przebieg egzaminu musi być utwalony** w formie jednego pliku audio bez zatrzymania nagrywania w trakcie egzaminu. Rejestracji należy dokonać za pomocą dostępnego urządzenia nagrywającego z zachowaniem jakości dźwięku wystarczającej do zrozumienia rozmów. Plik audio należy zapisać na płycie CD lub DVD w celu jego późniejszego odtwarzania.